سخن سردبیر
Editorial
مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان
دوره ۲۴، شهریور ۱۴۰۴، ۴۹۶-۴۹۵

به روزرسانی سؤالات مربوط به اخلاق انتشار

Updating Publication Ethics Checklist

محسن رضائیان[۱]

Mohsen Rezaeian

برای اولین بار در سخن سردبیری فروردین ماه سال ۱۳۹۷، فهرست سؤالات مربوط به اخلاق انتشار را تقدیم خوانندگان فرهیخته مجله دانشگاه نمودیم (۱). این فهرست، حاوی یازده سؤال یا نکته زیر بود که نویسندگان محترم باید قبل از ارسال مقاله خود به مجله دانشگاه، به آن‌ها توجه نموده و برایشان پاسخ مقتضی ارائه نمایند:

۱. داشتن کد اخلاق و ارائه آن

۲. داشتن شماره ثبت مطالعه در صورت لزوم و ارائه آن

۳. اجتناب از دست‌کاری در مواد و وسایل، فرآیندها و داده‌ها

۴. چک کردن چند باره داده‌های ارائه شده در متن، در خلاصه، و کسب اطمینان از صحت آن‌ها

۵. اجتناب از عیناً کپی کردن آن‌چه که مربوط به مطالعات قبلی است.

۶. ارجاع به منبع مناسب در هر کجا که به مطالعات قبلی، استناد می‌گردد.

۷. عدم ارسال هم‌زمان مقاله به دو مجله

۸. عدم حذف اسم افرادی که از شرایط نویسندگی مقاله برخوردارند.

۹. عدم اضافه کردن اسم افرادی که از شرایط نویسندگی مقاله برخوردار نیستند.

۱۰. خواندن مقاله نهایی توسط تمام نویسندگان، تأیید و قبول مسئولیت نویسندگی آن

۱۱. اعلان هرگونه تعارض در منافع توسط نویسندگان مقاله

در این سخن سردبیری قصد داریم تا با اضافه کردن یک مورد دیگر، این فهرست را به روزرسانی نماییم. مورد دوازدهم، پرسش این سؤال است که:

۱۲. آیا از ابزار هوش مصنوعی مولد در نگارش مقاله استفاده شده است؟ اگر بلی، از کدام ابزار و چگونه؟

۱- استاد گروه آموزشی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، دانشکده بهداشت، مرکز تحقیقات محیط کار، دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، رفسنجان، ایران
کد پستی: ۷۷۱۸۱۷۵۹۱۱، تلفن: ۳۱۳۱۵۲۴۳-۰۳۴، پست الکترونیکی: moeygmr2@yahoo.co.uk، ارکید: 0000-0003-3070-0166

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-18]

[DOI: 10.61882/jrums.24.6.495]

در سال‌های اخیر، ابزارهای متنوعی از هوش مصنوعی مولد (Generative artificial intelligence) توسعه یافته‌اند. یکی از مهم‌ترین آن‌ها، با عنوان چت‌جی‌پی‌تی ((Chat Generative Pre-trained Transformers (Chat GPT)) در پایان سال ۲۰۲۲ میلادی، معرفی گردید. از آن‌جایی که یکی از اصلی‌ترین کاربردهای هوش مصنوعی مولد، تولید مفاهیم و ایده‌های جدید است، استفاده از آن در نگارش مقالات علوم سلامت به شکل روز افزونی، گسترش یافته است (۲).

موارد استفاده از هوش مصنوعی مولد در نگارش مقاله از یک طیف بسیار وسیع برخوردار است. در یک سر این طیف، هوش مصنوعی مولد به تصحیح زبان نگارش یک مقاله کمک می‌نماید. در حالی‌که در سر دیگر این طیف، این ابزار در خدمت نگارش بخش‌های اساسی یک مقاله و حتی تجزیه و تحلیل داده‌های آن، قرار می‌گیرد (۲).

در حالی‌که کاربرد هوش مصنوعی مولد به عنوان یک ویراستار، می‌تواند در بهبود زبان نگارش مقالات علوم سلامت مفید واقع شود، اما اگر بخواهد به عنوان یک نویسنده، بخش‌های گوناگون مقاله را بنویسد، ممکن است از منابعی استفاده کند که خود تولید کرده و وجود خارجی ندارند. این نکته می‌تواند به شدت به بنیاد علم آسیب وارد کرده و نویسندگان چنین مقالاتی را در معرض طرد از جامعه علمی قرار دهد.

از همین رو، مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان از تمام نویسندگان خود درخواست می‌نماید که در صورت هرگونه استفاده از این ابزار هنگام نگارش مقاله، حتماً سردبیر، کارشناسان و داوران مجله را از نوع ابزار و نحوه استفاده از آن، آگاه نمایند.

References

1. Rezaeian M. Publication ethics checklist. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2018; 17 (1): 1-2

2. Luo X, Tham YC, Giuffrè M, Ranisch R, Daher M, Lam K, et al. GAMER Working Group. Reporting guideline for the use of Generative Artificial intelligence tools in MEdical Research: the GAMER Statement. *BMJ Evid Based Med* 2025; bmjebm-2025-113825.

ارجاع: رضائیان م. به روز رسانی سؤالات مربوط به اخلاق انتشار. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*، سال ۱۴۰۴، دوره ۲۴ شماره ۶، صفحات: ۴۹۶-۴۹۵.

Citation: Rezaeian M. Updating Publication Ethics Checklist. *J Rafsanjan Univ Med Sci* 2025; 24 (6): 495-6. [Farsi]

[Downloaded from journal.rums.ac.ir on 2026-11-18]

[DOI: 10.61882/jrums.24.6.495]

CCBY-NC.4.0 DEED